

Nr 37.

Av herr **Lorichs m. fl.**, om anslag till åtgärder för befrämjande av linberedning.

För vart och ett av åren 1920—1922 har riksdagen å extra stat anvisat ett reservationsanslag å 16,000 kronor till befrämjande av linodling och linberedning. Av detta anslag har den del, som avsetts för linberedning eller 6,000 kronor, använts till arvode åt en under kommerskollegium anställd instruktör.

På grund av förefintliga reservationer har sedermera nytt anslag till ovan nämnda ändamål endast anvisats med kr. 5,500 för budgetåret 1923—1924.

I skrivelse av den 29 augusti 1923 anmälde lantbruksstyrelsen, att för budgetåret 1924—1925 ett belopp för befrämjande av linodling å 10,000 kronor vore behöfligt, varjämte styrelsen meddelade, att, såvitt då kunde bedömas, vid ingången av nyssnämnda budgetår borde finnas å anslaget i fråga en behållning av 6,000 kronor.

Något anslag till linberedningens befrämjande ifrågasattes sålunda icke av lantbruksstyrelsen i nu nämnda skrivelse.

Emellertid hade kommerskollegium i skrivelse av den 27 augusti 1923 lämnat en redogörelse för lininstruktörens verksamhet under de år han varit anställd och i samband därmed tillstyrkt, ehuru med någon tvekan, att befattningen som lininstruktör måtte alltjämt tillsättas. I övrigt utlåtande över kommerskollegii nyssnämnda skrivelse hemställde lantbruksstyrelsen, då lininstruktörens arbete under år 1923 icke minskats utan snarare ökats, ett anslag till arvode åt instruktören i fråga måtte anvisas även för budgetåret 1924—1925.

Dåvarande departementschefen ansåg sig emellertid av sparsamhetsskäl icke böra av riksdagen begära något anslag för ifrågavarande budgetår till linodlingens befrämjande och alltså ej heller till linberedningens stödande, utan anmälde endast, att, då en reserverad behållning av 6,000 kronor kunde beräknas tillgänglig för ändamålet, något ytterligare anslag ej vore behöfligt.

Därmed upphörde från den 1 juli 1924 befattningen som lininstruktör att existera.

I årets statsverksproposition har statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet vid punkt 26 under nionde huvudtiteln begärt ett extra reser-

vationsanslag å 8,000 kronor till befrämjande av linodling, men förklarar något anslag för linberedning icke vidare erforderligt.

Något återupprättande av ifrågavarande befattning synes sålunda icke vara avsett.

Detta är ett förhållande, som av flere skäl måste beklagas. I kommerskollegii ovan nämnda skrivelse av den 27 augusti 1923 säges bl. a., "att avsikten med de år 1920 igångsatta statliga åtgärderna för linhanterings befrämjande hade varit — förutom avhjälpan det av kristidens brist på lin — att här i landet ånyo framdriva ett lin av hög kvalitet, som vid återinträdandet av normala förhållanden skulle kunna konkurrera med det utländska linet. Man torde knappast kunna säga, att detta ännu lyckats, och man torde nog få medgiva, att intresset härför minskats under senare år." Nu är det ju alldeles tydligt, att om kännbar brist på en nödvändighetsvara inträder, så stegras varans pris högre ju större bristen är. Kan då denna vara produceras inom landet, så blir den naturliga följden, att ett utomordentligt stort intresse uppstår för denna näringsgren och att förhoppningar väckas, som med nödvändighet äro dömda att förr eller senare grusas. Vi hade ju här i landet flere sådana produktionsgrenar på jordbrukets område, brödsädesodlingen, fåraveln, biskötsel och icke minst livodlingen.

Att efter normala tiders återinträdande en reaktion och en stark sådan skulle uppstå, är ju självklart, och förhållandena inom linodlarnas leder blevo sådana, att många, som förut voro entusiaster, tröttnade.

Statens åtgärder för uppryckande av en viss näringsgren, även om dessa åtgärder som allra närmaste mål haft ett hastigt avhjälpan det av en tillfällig varubrist, böra väl dock icke vara endast kristidsåtgärder utan inriktas på längre sikt, därest det nämligen är fråga om en produktion, som är för landet naturlig, men som av en eller annan anledning råkat i lägervall. Man skulle väl nästan kunna säga, att det bleve en av de få posterna på kristidens kreditsida, om genom allmänna och enskilda ansträngningar tillvaratoges och tillgodogjordes alla de möjligheter till gamla näringsars uppryckande, som stode till buds.

Linodlingen har mycket gamla anor i Sverige, men ogynnsamma förhållanden ha hållit denna odling tillbaka, så att den nu ej är, vad den fordom var. Att den är en naturlig odling för stora delar av landet, kan däremot knappast bestridas. Men i den mån utvecklingen förkvävt tillverkningen i hemmen av linnevaror, ha vi kommit i efterhand. Våra odlings- och beredningsmetoder ha blivit för gammalmodiga. Vi kunna icke konkurrera med utlandet, varken med avseende å råvarans kvalitet eller dess prisbillighet. Det är just dessa olägenheter, som linberedningsinstruktören skulle sträva efter att övervinna.

Det finnes emellertid ingen möjlighet att begära, att några egentliga resultat skulle vara påvisbara efter endast några få års verksamhet. Man får

därvidlag vara tillfreds, om man skönjer en tendens i rätt riktning, och de myndigheter, som haft tillfälle att yttra sig i saken, kunna för sin del konstatera en sådan tendens. Men ännu tydligare framstår denna för de föreningar och enskilda personer, som arbeta med linodling och med produkter därav. För dem framstår anställandet av lininstruktörer som en lovande början, vilken av allför små orsaker dock endast blev en början.

Vi kunna näppeligen tänka oss, att någonsin komma så långt, att vi kunna tillgodose hela vårt behov av lin genom inhemsk produktion. Men en högst betydande produktionsökning kunna vi syfta till, till fromma för vår handelsbalans. Linodlingen blir aldrig det stora jordbrukets sak, men den passar så mycket bättre för de små jordbruken.

Att bland dessas idkare sprida kunskap om de förbättrade beredningsmetoder, som stå till buds — de gamla, omständliga procedurerna vid linets beredning utgöra ett av de starkaste skälen till att många draga sig för odlingen — är en uppgift av den betydelse, att den till fullo motiverar anställandet av en statstjänsteman, särdeles som det belopp, vartill dennes avlöning skulle uppgå, icke har någon betydelse i statsregleringshänseende.

Med stöd av ovanstående få undertecknade vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till åtgärder för befrämjande av linberedning för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 6,000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1925.

L. L. Lorichs.

P. S. Hedlund

Edvard Lithander.

i Häste.

Fabian Lilliecreutz.

O. A. Ernfors.
